

qui supremum diem obiit Stabiis prope Neapolim an. 1877, ætatis suæ 46, cujus opera, quæ duodecim voluminibus constant, præsertim elegantissimum varioque metro exaratum *La Madonna* pluries prelum subiere¹; *Vincentius Belloni*, ord. S. Augustini, auctor heroici poematis *San Paolo a Malta*, quod plurimum judicio classicum appellari meretur, præmatura morte correptus an. 1877 cum nondum 39 ætatis suæ attigisset annum; et *Maria Felix Pilla*, Bononiæ nunc sanctimonialis augustiniana, scripsit enim et typis edidit an. 1877 perelegans poema *Il Solitario di Manresa*.

Ob sacras conciones inter summos cujusque ætatis Verbi Dei præcones cooptari debent, in Italia *P. Ventura Raulica*, Theatinorum olim generalis, vir omni scientiarum genere valde eruditus, decessit tamen extra suum ordinem; et *Guillelmus Bartholomæi*, Lucensis, ord. S. P. Augustini, Romæ S. Scripturæ interpres et examinatus episcoporum; in Gallia *Fraissinous*, hermopolitanus (in partibus infidelium) episcopus; *P. Ravignan*, Jesuita circa hujus sæculi medietatem defunctus; *Henricus Lacordaire*, cujus meminimus; *P. Félix*, Soc. Jesu, Parisiis nunc temporis concionator egregius; nec extra horum consortium sedem suam habere decet *Felix Dupanloup*, aurelianensis episcopus, et vaticani concilii parens an. 1878 defunctus. Qui omnes suas conciones typis mandarunt.

¹ Subjicimus epitaphium pro ejus tumulo scriptum a clar. *Vincentio Anivitti*:

Philippus. Magist. Balzofiore
Ex. Ord. Augustinianen. Ortus. Insulæ. Pithecusæ.
Hic. compositus est
Qui. Christianæ. Eloquentiæ. Ac. Poeseos
Ingenio. Et. Stylo
Famam. A. Primis. Ausis. Consequutus. Ingentem
Perg. Editos. Multigenos. Libros
Perennem. Promeritus
Stabiis. Recuperandæ. Valetudini. Studens
Intempesta. morte. Perculsus. Occubuit
Idib. Aug. A. Ab. I. Dominica. MDCCCLXXVII
Heu! Ætatis. Suæ. XLVI.

Sistito. Lector. Adhuc. Tumulo.
Declamat. Ab. Ipso.
Virginis. Excelsæ. Gaudia. Dona. Decus.

Præclaros philosophos nostro quoque tempore protulit quod Rheno flumine, Mediterraneo, mare Nortico atque Pyrenæis montibus clauditur regnum; ut omittamus *Felicitatem Lamennais* qui a vera doctrina descivit turpissime, occurrent nobis *Maret*, episcopus Suræ (in partibus infidelium), *Rothenflue*, comes *de Bonald* et *Augustus Nicolas*, advocatus burdigalensis. Philosophia nuperrimis hisce temporibus opera et studio imprimis *Cajetani Sanseverino*, canonici neapolitani, *Josephi Prisco*, ejus collaboratoris atque discipuli, *Salvatoris Tongiorgi* et *Matthæi Liberatore* Jesuitarum Italiæ, pantheismi rationalismique scopulos vitare cupiens, ad doctrinam SS. Ecclesiæ PP. et scholasticorum declinat. Similem motum accepit in Hispania a *Jacobo Balmes*, ab *Emmanuele Orti y Lara* et *Zephyrino Gonzalez*, de quibus egimus. Circa statum civilem errores luculenter dispellit in opere *Exámen crítico sobre el Gobierno representativo*, *P. Taparelli*, Romanus, Societatis Jesu alumnus.

Coronidis instar laudandos suscipimus doctissimos ad miraculum, purpuratos Patres, *Josephum Mezzofanti*, *Nicolaum Wisemam* et *Angelum M^{am} Mai*. Primus initium vitæ sumpsit Bononiæ an. 1774, Romam profectus, Pio VII, Leoni XII atque Gregorio XVI gratissimus fuit, linguarum peritia excelluit, ut (res sine exemplo cunctis retro sæculis) octo et quinquaginta perfecte calluerit, nec solum legere, verum etiam scribere posset. Adscriptus SS. Congregationibus, Ecclesiæ mirifice profuit ad usque annum 1843, quo Romæ ad meliorem vitam transivit. *Wisemam* Hispali in Hispania natus, ex Britannia tamen oriundus, studiorum curriculum Angliæ ac Romæ confecit, ubi Hibernorum collegii præfectus renunciatus est. Religionis bono se totum devovens, innumera sunt quæ egit vel scripsit. Ecclesiæ doctrinam concionibus explanavit; nexum religionem inter et scientiam doctissimis dissertationibus ostendit; catholicum de Eucharistia dogma egregie tutatus est, ac denique ne infinitus fiam, conatibus hæreticorum ubique, præsertim in Anglia, obviam ivit. A Pio IX cardinalis, episcopus vestmonasteriensis et Anglorum primas creatur: quod munus

summa cum laude adimplevit. Vivis valedixit magno catholicorum mœrore an. 1865¹. *Angelus Mai*, Mediolanensis, mss. et antiquitatibus indagandis adeo felici incumbit successu, ut ab an. 1825 quo Ciceronis *De republica* librum edidit magna ex parte restitutum, doctissimos eruditionis tum ecclesiasticæ tum profanæ thesauros, sive in *Scriptorum veterum collectione* sive in *Spicilegio romano*, vel denique in altera *Auctorum classicorum Collectione*, nobis patefecerit. Merito igitur dictum putamus Maurinorum eruditionem, Jesuitarum sapientiam, cæterarumque ordinum doctrinam laboresque in uno Mai reperiri. Mortalem vestem deposuit an. 1854.

CAPUT V.

SÆCULI XIX IMPERATORES ET SANCTI.

Quamvis, imperio Romanorum suppresso, caput *De imperatoribus* ab hoc excludendum esset *Breviario*, ne tamen a clarissimi Berti methodo latum quidem unguem discedere videremur, illud subjungere placuit, Austriæ recensendo monarchas, e quibus imperatores romani multis abhinc sæculis plerumque prodire.

¹ En epithaphium quod suo tumulo inscribi mandavit, anno emortuali a cardinali *Henrico Manning*, ejus in episcopatu successore apposito :

Nicolaus S. R. E. Card. Wisemam
 Primus. Archiep. Westmonaster
 Ne e memoria Deum precantium
 Merito excideret
 Hunc lapidem vivus sibi posuit
 Qui cum ab ineunte Adolescentia
 Apud animum suum statuisset
 In fide catholica illustranda
 Juribusque Ecclesiæ et SS. tuendis
 Vitam insumere ab hoc proposito
 Usque ad extremum spiritum
 Sciens nunquam declinavit
 Quam
 Ad pedes indulgentissimi Domini rogaturus
 Diem suum obiit
 XV Februar. MDCCCLXV.
 Orate pro eo.

Franciscus ergo II imperii Romanorum abdicatione, an. 1804 Austriæ uti diximus primus inauguratus imperator, cæterarum Europæ nationum adversus Napoleonem fœderationi adhæsit, multumque favit; ac ea de causa in vindobonensi conventu an. 1815 ad Europæ res, Napoleonis turbatas imperio, componendas, ab Angliæ, Russiæ, Galliæ, Austriæ atque Borussiæ guberniis celebrato, ipsi, præter alia, tributæ sunt Longobardia itala, regioque Venetiæ¹. Revolutionem nonnullis in Italiæ oppidis an. 1821 caput extollentem compescuit, ac toto quo vixit tempore retinuit coercitione repressam. Statui Ecclesiæ in Austria prospexit, inito cum summo Pontifice *concordatu* seu conventionione, ubi pluribus a Josepho II allatis religioni malis, remedium pro virili parte adhibendum curavit.

Post hunc an. 1835 vita functum, imperatoriam dignitatem adiit ipsius filius Ferdinandus I Austriæ, Romanorum IV appellandus. Sub ejus regimine, cum pax, tum a simultatibus placida quies in Austria obtinere. Verum an. 1847 Longobardia in rempublicam italam sese erigens, cujus summa jurium Carolo Alberto Sardinia regi tradita fuit, et ab Austria recedens, bello Pedemontium inter et Austriam, occasionem præbuit; sed in eo Carolus Albertus pugna novariensi ab Austriæ belliduce *Radetzky* devictus, Longobardia Austriæ succubuit, et eidem subjeci denuo coacta est. Germanos tamen Austriæ protectionem an. 1848 respuere conantes (Fœderationis rhenianæ seu Germanorum, suprema potestas, protectionis nomine, *protectoratum* eam appellant, ex vindoboniensi conventu, a Napoleone ad imperatores Austriæ transivit), nonnisi amplissimarum immunitatum concessione sedavit. Quapropter instabilitatis humanarum rerum pertæsus, regnum eodem 1848 anno tradidit germano fratri Francisco Carolo², hic autem filio suo Francisco Josepho I qui liberales in regni consilia adsciscens, *concordatum* aliqua ex parte confregit, matrimonium civile dictum, Josephi II

¹ Bona theutonici ordinis, cujus supremus magister imperator Austriæ an. 1806 electus est, huic concessa fuere.

² Franciscus Carolus obiit 9 martii 1878, Franciscus Josephus natus anno 1830, solium ascendit anno 1848.